

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Tilsynsrapport

Midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder og
pedagognormen

Rollag kommune

Sammendrag

Statsforvalteren gjennomfører tilsyn med Rollag kommune. Temaet er kommunens behandling av søknader om midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder og pedagognormen.

Det overordnede formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket og gjennom dette bidra til å styrke barn og unges rettsstilling.

Vi har i tilsynet fått oversendt to vedtak om dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder, og to vedtak om dispensasjon fra pedagognormen. Kommunen innhenter nødvendig informasjon fra barnehageeier før søknader om dispensasjon blir behandlet, og fatter vedtak med varighet på inntil ett år om gangen. Når det gjelder vedtak om dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder, ser vi at kommunen vurderer om stillingen har vært offentlig utlyst og de reelle kvalifikasjonene til den barnehageeier søker dispensasjon for. I tillegg viser kommunen til hvilken barnehage det gjelder, hvem dispensasjonen gjelder for og hvilken stilling det dreier seg om, og stiller rimelige og relevante vilkår hvis de stiller vilkår. Imidlertid kan vi ikke se at kommunen vurderer at det ikke har meldt seg kvalifiserte søkere. I vedtakene om dispensasjon fra pedagognormen ser vi at kommunen gjør en vurdering av om det foreligger særlige hensyn som tilsier dispensasjon fra normen. Imidlertid har kommunen i vedtakene om dispensasjon fra pedagognormen stilt vilkår som ikke er egnet til å påvirke barnehagetilbudet i den aktuelle perioden og som derfor ikke er relevante.

Rollag kommune mottok en foreløpig tilsynsrapport, og har ikke ønsket å uttale seg. Vi fatter nå vedtak (denne rapporten) med pålegg om retting. Se nærmere om hva dette pålegget innebærer under rapportens punkt 4.

Kommunen har rettefrist til 20.09.2026.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Innholdsfortegnelse.....	3
1 Innledning	4
1.1 Kort om Rollag kommune	4
1.2 Tema for tilsynet.....	4
1.3 Om gjennomføringen av tilsynet.....	5
2 Midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder	5
2.1 Opplyser barnehagemyndigheten saken tilstrekkelig før de vurderer en søknad fra barnehageeier om dispensasjon?	5
2.2 Vurderer barnehagemyndigheten om stillingen har vært offentlig utlyst og at det ikke har meldt seg kvalifiserte søkere?.....	6
2.3 Vurderer barnehagemyndigheten de reelle kvalifikasjonene til den barnehageeier søker dispensasjon for?.....	7
2.4 Fatter barnehagemyndigheten vedtak om innvilgelse av dispensasjoner som viser hvilken barnehage det gjelder, hvem dispensasjonen gjelder for og hvilken stilling det dreier seg om?	8
2.5 Fatter barnehagemyndigheten vedtak med varighet på inntil ett år om gangen?.....	9
2.6 Fatter barnehagemyndigheten vedtak med rimelige og relevante vilkår hvis de stiller vilkår?	9
3 Midlertidig dispensasjon fra pedagognormen.....	10
3.1 Opplyser barnehagemyndigheten saken tilstrekkelig før de vurderer en søknad fra barnehageeier om dispensasjon?	10
3.2 Vurderer barnehagemyndigheten om det foreligger særlige hensyn som tilsier dispensasjon fra normen?.....	11
3.3 Fatter barnehagemyndigheten vedtak med varighet på inntil ett år om gangen?.....	12
3.4 Fatter barnehagemyndigheten vedtak som inneholder rimelige og relevante vilkår hvis de stiller vilkår?	12
4 Pålegg om retting	13
5 Oppfølging av påleggene	14
6 Kommunen har rett til å klage	14
7 Dokumenter	15

1 Innledning

Statsforvalteren fører tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet,¹ der vi kontrollerer om barnehageloven med forskrifter blir oppfylt. Dersom barnehagemyndigheten ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, og vi skal derfor gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. Fordi vi behandler personopplysninger i tilsynet, gjelder også bestemmelsene i personopplysningsloven.²

1.1 Kort om Rollag kommune

Rollag kommune ligger i Buskerud fylke og har 1 452 innbyggere. Kommunen har 2 barnehager, hvorav begge er kommunale.

Ved rapporteringstidspunkt i BASIL per 15.12.2025 hadde barnehagemyndigheten innvilget dispensasjoner fra utdanningskravet for pedagogisk leder, tilsvarende 1,8 årsverk fra utdanningskravet for pedagogisk leder. I en av barnehagene er det i tillegg gitt dispensasjon fra pedagognormen.

1.2 Tema for tilsynet

Temaet for dette tilsynet er barnehagemyndighetens behandling av søknader om midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder og pedagognormen.

Undertema i tilsynet er

- Om kommunen behandler søknader om midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder i samsvar med regelverket, jf. forskriften § 3 første og tredje ledd, jf. barnehageloven 25, og forvaltningsloven § 17 og barnehageloven § 3.
- Om kommunen behandler søknader om midlertidig dispensasjon fra pedagognormen i samsvar med regelverket, jf. forskriften § 2, jf. barnehageloven 25, og forvaltningsloven § 17 og barnehageloven § 3.

Formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfylder kravene i regelverket knyttet til behandling av søknader om midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder og pedagognormen, og slik bidra til økt rettssikkerhet for barn i barnehagen.

Tilsynet er en del av felles nasjonalt tilsyn 2026.³

¹ Jf. barnehageloven § 54, og kommuneloven kapittel 30.

² Se barnehageloven § 54, jf. personvernforordningen art. 5 nr. 1 bokstav c, jf. personopplysningsloven § 1. [Les mer om vår behandling av personopplysninger i tilsyn på Udirs nettside.](#)

³ Jf. [Felles nasjonalt tilsyn med kommuner og privatskoler i 2026 | udir.no.](#)

1.3 Om gjennomføringen av tilsynet

Statsforvalteren sendte den 11.02.2026 tilsynsbrev til kommunen. Vi har undersøkt kommunens behandling av søknader om midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder og pedagognormen. For å kontrollere dette har vi sett på praksisen til kommunen.

Kommunen ble pålagt å svare på egenvurdering og levere dokumentasjon til oss. Vi har mottatt beskrivelser av egen praksis og dokumentasjon fra kommunen. Våre foreløpige vurderinger og konklusjoner baserte seg på opplysninger vi fikk fra denne informasjonen, og ble skrevet i en foreløpig tilsynsrapport.

Vi sendte foreløpig tilsynsrapport til kommunen 05.05.2026. Vi fatter nå vedtak med pålegg om retting gjennom denne rapporten.

2 Midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder

2.1 Opplyser barnehagemyndigheten saken tilstrekkelig før de vurderer en søknad fra barnehageeier om dispensasjon?

Rettslige krav

Barnehageloven stiller krav om utdanning for pedagogisk leder for å sikre at personalet har nødvendig kompetanse. Det er barnehageeieren som er ansvarlig for at barnehagen har en forsvarlig pedagogisk bemanning, og det er derfor barnehageeieren som kan søke om dispensasjon fra utdanningskravet.⁴ Det er barnehageeieren sitt ansvar å legge frem nødvendig dokumentasjon for å underbygge søknaden. En uttalelse fra styrer skal være vedlagt søknaden.

Barnehagemyndigheten er ansvarlig for å opplyse saken og må kontrollere at søknaden inneholder nødvendig informasjon.⁵ Dette kan blant annet være

- utlysningstekst
- utvidet søkerliste, eller tilsvarende informasjon om søkerne
- kvalifikasjoner til den som barnehageeieren søker dispensasjon for

Observasjoner og vurderinger

Kommunens rutiner for søknader om dispensasjoner inneholder informasjon om hvilke opplysninger og hvilken dokumentasjon som skal følge med søknaden. Videre inneholder det digitale søknadsskjemaet punkter som medfører at barnehageeier skal oppgi hvilken type dispensasjon det søkes om og blant annet følgende informasjon:

- Opplysninger om barnehagen
- Begrunnelse for søknaden
- Rekrutteringsforsøk

⁴ Jf. forskriften § 3 første ledd, jf. barnehageloven § 25.

⁵ Jf. forvaltningsloven § 17.

- Opplysninger om den det søkes dispensasjon for, herunder kvalifikasjoner og relevant praksis
- Tidligere dispensasjoner
- Plan for veiledning og oppfølging

Ifølge barnehagemyndighetens egenvurdering fungerer rutinen for søknader om dispensasjon og det digitale søknadsskjemaet som en sjekklister for hvilke opplysninger som skal foreligge for at saken skal være tilstrekkelig opplyst. Barnehagemyndigheten kontrollerer at nødvendig dokumentasjon foreligger, og innhenter manglende opplysninger ved behov.

Barnehagemyndigheten sørger dermed for at barnehageeier kjenner til hvilken informasjon som skal følge med søknaden, og innhenter eventuell manglende informasjon før vurderingen gjøres. På bakgrunn av mottatt dokumentasjon og opplysninger i egenvurderingen, er det vår vurdering at barnehagemyndigheten opplyser saken tilstrekkelig før de vurderer søknad om dispensasjon fra utdanningskravet.

Konklusjon

Barnehagemyndigheten opplyser saken tilstrekkelig før de vurderer en søknad fra barnehageeier om dispensasjon.

2.2 Vurderer barnehagemyndigheten om stillingen har vært offentlig utlyst og at det ikke har meldt seg kvalifiserte søkere?

Rettslig krav

Barnehagemyndigheten må både vurdere om stillingen har vært offentlig utlyst, og at det ikke har meldt seg kvalifiserte søkere.⁶ Begge kravene må være oppfylt. Utlysningsteksten, antall utlysninger, om utlysningen er offentlig tilgjengelig, tidspunktet for utlysningen og søknadsfristen er momenter av betydning i vurderingen. Stillingen må være lyst ut på en slik måte at det blir allment kjent at stillingen er ledig, slik at mulige kandidater får en oppfordring til å søke og til å melde sin interesse.

Barnehageeieren må kunne dokumentere å reelt ha vurdert søkerne. Barnehageeieren må kunne redegjøre for hvorfor en søker som oppfyller utdanningskravet, ikke er ansatt, for eksempel fordi personen ikke er personlig egnet, eller ikke kan levere politiattest uten anmerkninger som påvirker muligheten for ansettelse i barnehager.

Observasjoner og vurderinger

Barnehagemyndigheten skriver i egenvurderingen at barnehageeier i søknaden må oppgi hvor stillingen har vært utlyst, i hvilken periode, antall søkere og antall søkere med godkjent utdanning. I tillegg skal stillingsannonsen legges ved. Barnehagemyndigheten vurderer dato for utlysning opp mot søknadstidspunktet. Videre vurderer barnehagemyndigheten om det har meldt seg kvalifiserte søkere på bakgrunn av søkerliste og opplysninger i søknaden.

⁶ Jf. forskriften § 3 første ledd, jf. barnehageloven § 25.

I kommunens rutine er det presisert at det stilles krav om at stillingen må ha vært utlyst i offentlige medier og på digitale plattformer der det er naturlig å nå mulige søkere. Barnehageeier skal i tillegg legge ved utlysningstekst/annonse og utvidet søkerliste.

Videre ser vi i de mottatte vedtakene at barnehagemyndigheten vurderer utlysningen, og at barnehagemyndigheten skriver om det har meldt seg kvalifiserte søkere.

Imidlertid står det i saksdokumentene knyttet til det ene vedtaket at barnehageeier valgte å ikke gå videre med søknaden til en søker med utdanning som «førskolelærer» etter tilbakemeldinger fra referanser. I det aktuelle vedtaket nevner barnehagemyndigheten en annen kandidat som takket nei til stillingen, og skriver senere i vedtaket at det ikke har meldt seg kvalifiserte søkere. Vi kan ikke se at barnehagemyndigheten har kommentert det at barnehageeier valgte å ikke gå videre med denne søkeren i vedtaket. Videre står det heller ikke noe i kommunens rutiner eller annen dokumentasjon om hvordan barnehagemyndigheten vurderer om det har meldt seg kvalifiserte søkere der barnehageeier har vurdert at noen har vært uegnet. Etter vår vurdering er det dermed ikke sannsynliggjort at barnehagemyndigheten vurderer om det har meldt seg kvalifiserte søkere.

Konklusjon

Barnehagemyndigheten vurderer om stillingen har vært offentlig utlyst.

Barnehagemyndigheten vurderer imidlertid ikke om det har meldt seg kvalifiserte søkere.

2.3 Vurderer barnehagemyndigheten de reelle kvalifikasjonene til den barnehageeier søker dispensasjon for?

Rettslig krav

Barnehagemyndigheten må vurdere de reelle kvalifikasjonene til den barnehageeieren søker dispensasjon for.⁷ Relevante momenter er hvilken utdanning og erfaring vedkommende har, og hvor lenge vedkommende har jobbet i barnehagen og med hvilke oppgaver.

Barnehagemyndigheten må vurdere om de kan innvilge dispensasjon sett i lys av hovedregelen om at pedagogiske ledere skal være utdannet barnehagelærere, og at barnehagen fortsatt skal være en pedagogisk virksomhet. Hvis barnehagen ikke har tilstrekkelig pedagogisk bemanning, kan det innebære en økt risiko for at barna ikke får et barnehage tilbud i samsvar med rammeplanen. Barnehagemyndigheten må derfor vurdere om det er til barnets beste å innvilge dispensasjon.⁸

Observasjoner og vurderinger

Barnehagemyndigheten skriver i egenrevisningen at de vurderer de reelle kvalifikasjonene på bakgrunn av opplysningene i søknaden, herunder utdanning, erfaring, ferdigheter og personlige egenskaper. Dette ser de opp mot barnegruppens sammensetning og behov, og hvordan

⁷ Jf. forskriften § 3 første ledd, jf. barnehageloven § 25.

⁸ Jf. barnehageloven § 3.

kvalifikasjonene samlet sett inngår i den totale kompetansen i barnehagen. Videre sees vurderingen i sammenheng med hensynet til forsvarlig drift og barnets beste.

Det står i kommunens rutiner at søknaden om dispensasjon må inneholde opplysninger om utdanning, erfaring og ferdigheter til vedkommende det søkes om dispensasjon for, og at kopi av vitnemål og attester skal legges ved. Barnehageeier skal i tillegg gi opplysninger om barnegruppens sammensetning og behov.

I de vedtakene vi har mottatt beskriver barnehagemyndigheten personens erfaring, relasjon til barnegruppa og foreldre, samt eventuelle andre relevante ferdigheter. Når det gjelder vurderingen av barnegruppas behov og sammensetning, og om det er til barnets beste å innvilge dispensasjon, kan vi ikke se dette direkte i vedtakene. Imidlertid ser vi som nevnt av rutinen at søknaden skal inneholde informasjon om kvalifikasjoner til den det søkes dispensasjon for, informasjon om barnegruppas sammensetning og behov, og om det er gjort barnets beste-vurderinger. Videre ser vi av vedtakene at barnehagemyndigheten tar en vurdering av om den det søkes om dispensasjon for er i stand til å ivareta stillingen som pedagogisk leder.

Selv om barnehagemyndighetens vurderinger av om det er til barnets beste å innvilge dispensasjon ikke fremgår direkte av vedtakene, finner vi det sannsynlig at barnehagemyndigheten vurderer om innvilgelse av dispensasjon er til barnas beste, og at barnehagemyndigheten vurderer de reelle kvalifikasjonene til den det søkes dispensasjon for.

Konklusjon

Barnehagemyndigheten vurderer de reelle kvalifikasjonene til den barnehageeier søker dispensasjon for.

2.4 Fatter barnehagemyndigheten vedtak om innvilgelse av dispensasjoner som viser hvilken barnehage det gjelder, hvem dispensasjonen gjelder for og hvilken stilling det dreier seg om?

Rettslig krav

Vedtaket må inneholde informasjon om hvem dispensasjonen gjelder for, at den gjelder stillingen som pedagogisk leder, og i en bestemt barnehage.⁹ Dispensasjonen er knyttet til den personen barnehageeier søker dispensasjon for, så lenge vedkommende har den konkrete stillingen i den konkrete barnehagen. Dette innebærer at dispensasjonen ikke vil være gjeldende hvis vedkommende bytter stilling, eller barnehage.

Observasjoner og vurderinger

Det kommer frem av vedtakene vi har mottatt hvilken barnehage dispensasjonen gjelder for, hvem den gjelder for, stillingsstørrelse og hvilken stilling dispensasjonen gjelder for. I tillegg viser vedtakene tidsrommet for dispensasjonen. Vi vurderer derfor at det er sannsynliggjort at kravene i regelverket er oppfylt.

⁹ Jf. forskriften § 3 tredje ledd, jf. barnehageloven § 25.

Konklusjon

Barnehagemyndigheten fatter vedtak om innvilgelse av dispensasjoner som viser hvilken barnehage det gjelder, hvem dispensasjonen gjelder for og hvilken stilling det dreier seg om.

2.5 Fatter barnehagemyndigheten vedtak med varighet på inntil ett år om gangen?

Rettslig krav

Barnehagemyndigheten kan kun innvilge dispensasjoner med en varighet på inntil ett år om gangen.¹⁰

Observasjoner og vurderinger

I egenvurderingen skriver barnehagemyndigheten at de vurderer varigheten i den enkelte sak på bakgrunn av opplysningene i søknaden og den samlede vurderingen av behov, særlige hensyn og eventuelle vilkår. Videre står det i kommunens rutiner for dispensasjoner at det ikke kan søkes om dispensasjon for mer enn ett år av gangen. I tillegg skal perioden det søkes for oppgis i søknaden.

Vedtakene vi har fått tilsendt i tilsynet gjelder for en periode med varighet i inntil ett år, eller for en kortere periode.

Konklusjon

Barnehagemyndigheten fatter vedtak med varighet på inntil ett år om gangen.

2.6 Fatter barnehagemyndigheten vedtak med rimelige og relevante vilkår hvis de stiller vilkår?

Rettslig krav

Barnehagemyndigheten kan stille vilkår for å påse at den som får dispensasjonen, kan utføre oppgavene i tråd med regelverket.¹¹ Vedtaket kan kun inneholde rimelige og relevante vilkår ut fra kompetansen til vedkommende, og vilkår om hvordan barnehageeieren må sikre at vedkommende blir i stand til å fylle stillingen. Vilkårene skal bidra til å redusere risikoen for at barna ikke får et barnehagetilbud i samsvar med regelverket som følge av lavere pedagogisk bemanning. Barnehagemyndigheten må derfor vurdere hva som er til barnets beste.¹²

Observasjoner og vurderinger

Barnehagemyndigheten skriver i egenvurderingen at de vurderer behovet for å stille vilkår i hver enkelt sak, med utgangspunkt i hensynet til forsvarlig drift og behovet for å sikre at den det gis dispensasjon for kan utføre oppgavene i tråd med regelverket. Valg av vilkår vurderes i sammenheng med kompetansen til den det søkes dispensasjon for, om vilkårene er forholdsmessige og relevante sett opp mot barnehagens situasjon, og hensynet til barnets beste.

¹⁰ Jf. forskriften § 3 første ledd, jf. barnehageloven § 25.

¹¹ Jf. forskriften § 3 første ledd, jf. barnehageloven § 25.

¹² Jf. barnehageloven § 3.

Av søknadskjemaet ser vi at styrer må gi opplysninger om hvem som skal ha ansvar for veiledning av den det søkes dispensasjon for, kompetansen til den som skal veilede, og hvordan veiledningen skal organiseres. Videre skriver barnehagemyndigheten i vedtakene at det er lagt særlig vekt på at det er planlagt jevnlig veiledning. Det fremgår ikke konkret av vedtakene at barnehagemyndigheten har vurdert hva som er til barnets beste. Imidlertid oppgir som nevnt barnehagemyndigheten i egenvurderingen at valg av vilkår skal sees i sammenheng med blant annet hensynet til barnets beste. Vi anser det derfor som sannsynlig at barnehagemyndigheten legger vekt på hensynet til barnets beste ved fastsettelse av vilkår. Videre er det vår vurdering at barnehagemyndigheten stiller rimelige og relevante vilkår for å påse at den som får dispensasjonen, kan utføre oppgavene i tråd med regelverket.

Konklusjon

Barnehagemyndigheten fatter vedtak med rimelige og relevante vilkår hvis de stiller vilkår.

3 Midlertidig dispensasjon fra pedagognormen

3.1 Opplyser barnehagemyndigheten saken tilstrekkelig før de vurderer en søknad fra barnehageeier om dispensasjon?

Rettslig krav

Barnehageeier er ansvarlig for å ha tilstrekkelig bemanning, og det er derfor barnehageeier som kan søke om dispensasjon. Det er barnehageeiers ansvar å legge frem nødvendig dokumentasjon for å underbygge søknaden. For å sikre at saken blir tilstrekkelig belyst og brukernes rett til medbestemmelse blir ivaretatt, skal barnehageeier legge ved uttalelse fra barnehagens samarbeidsutvalg.¹³

Barnehagemyndigheten er ansvarlig for å opplyse saken før de kan avgjøre søknaden.¹⁴ Barnehagemyndigheten må kontrollere at søknaden inneholder nødvendig informasjon om barnegruppens sammensetning og behov, barnehagens fysiske inne- og utemiljø, totalbemanning og personalets samlede kompetanse.

Observasjoner og vurderinger

Kommunens rutiner inneholder hvilke opplysninger og hvilken dokumentasjon som skal følge med søknaden. Barnehagemyndigheten skriver i egenvurderingen at dette gir et grunnlag for å sikre at saken er tilstrekkelig opplyst før vurdering. I tillegg fremgår det av søknadsskjemaet at barnehageeier skal gi opplysninger om:

- Antall barn
- Bemanning
- Barnegruppens sammensetning og behov
- Fysisk miljø

¹³ Jf. forskriften § 2, jf. barnehageloven § 25.

¹⁴ Jf. forvaltningsloven § 17.

- Personalets samlede kompetanse
- Barnets beste
- Begrunnelse for søknaden
- Andre dispensasjoner
- Uttalelse fra barnehagens samarbeidsutvalg

Ifølge egenvurderingen innhenter barnehagemyndigheten nødvendige tilleggsopplysninger dersom opplysninger mangler eller ikke er tilstrekkelig utdypet.

På bakgrunn av mottatt dokumentasjon og opplysninger i egenvurderingen, der det kommer frem hvordan og hvilken informasjon barnehagemyndigheten innhenter fra barnehageeier, er det vår vurdering at barnehagemyndigheten opplyser saken tilstrekkelig før de vurderer søknad om dispensasjon fra utdanningskravet.

Konklusjon

Barnehagemyndigheten opplyser saken tilstrekkelig før de vurderer en søknad fra barnehageeier om dispensasjon.

3.2 Vurderer barnehagemyndigheten om det foreligger særlige hensyn som tilsier dispensasjon fra normen?

Rettslig krav

Barnehageeieren kan søke om dispensasjon fra normen når det foreligger særlige hensyn.¹⁵ Dette innebærer at dispensasjonsadgangen kun skal brukes unntaksvis. Barnehagemyndigheten må derfor vurdere om det foreligger særlige hensyn som tilsier at de kan innvilge dispensasjon. Barnehagemyndigheten må blant annet vurdere barnegruppenes sammensetning og behov, barnehagens fysiske inne- og utemiljø, totalbemanning, personalets samlede kompetanse og uttalelsen fra barnehagens samarbeidsutvalg.

Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i barnehagemyndighetens vurdering.¹⁶

Observasjoner og vurderinger

I egenvurderingen skriver barnehagemyndigheten at de gjør en konkret og skjønnsmessig vurdering av om det foreligger særlige hensyn som kan gi grunnlag for dispensasjon fra norm til pedagogisk bemanning. Barnehagemyndigheten vurderer på grunnlag av dokumentasjon på utlysninger og rekrutteringsarbeid, eventuelle andre dispensasjoner, perioden det søkes for, barnegruppens sammensetning, fysisk miljø ute og inne, barnehagens totale bemanning og personalets samlede kompetanse. Det gjennomføres også en vurdering av barnets beste.

Barnehagemyndigheten har fattet to vedtak om dispensasjon fra pedagognormen i den aktuelle perioden. Vedtakene gjelder den samme barnehagen, men for to ulike perioder. I vedtakene viser barnehagemyndigheten blant annet til at barnehagen har en god bemanning, et personale som er stabilt og som har mye realkompetanse og formell kompetanse, samt at barnehagen har

¹⁵ Jf. forskriften § 2, jf. barnehageloven § 25.

¹⁶ Jf. barnehageloven § 3.

et antall barn som gir god oversikt. Barnehagemyndigheten legger også vekt på at SU støtter barnehagens søknad.

Vi vurderer derfor at barnehagemyndigheten foretar en helhetlig og konkret vurdering av om det foreligger særlige hensyn som tilsier dispensasjon fra normen. Selv om barnehagemyndighetens vurderinger av om det er til barnets beste ikke fremgår direkte av vedtaket, finner vi det sannsynlig at barnehagemyndigheten vurderer om innvilgelse er til barnets beste. Vi viser til at barnehagemyndigheten i den helhetlige vurderingen legger vekt på situasjonen til barna.

Konklusjon

Barnehagemyndigheten vurderer om det foreligger særlige hensyn som tilsier dispensasjon fra normen.

3.3 Fatter barnehagemyndigheten vedtak med varighet på inntil ett år om gangen?

Rettslig krav

Barnehagemyndigheten kan kun innvilge dispensasjoner med en varighet på inntil ett år om gangen.¹⁷

Observasjoner og vurderinger

I egenvurderingen skriver barnehagemyndigheten at varigheten av vedtaket fastsettes på bakgrunn av en samlet vurdering i den enkelte sak, og at dispensasjon ikke gis for en lengre periode enn nødvendig. Vedtak fattes for en tidsavgrenset periode innenfor rammen på ett år.

Videre ser vi at det i kommunens rutine er presisert at kommunen kan innvilge dispensasjon for inntil ett år om gangen, og at dispensasjonene vi har fått tilsendt gjelder for en kortere periode enn ett år.

Konklusjon

Barnehagemyndigheten fatter vedtak med varighet på inntil ett år om gangen.

3.4 Fatter barnehagemyndigheten vedtak som inneholder rimelige og relevante vilkår hvis de stiller vilkår?

Rettslig krav

Barnehagemyndigheten kan stille vilkår ved innvilgelse av dispensasjon.¹⁸ Vedtaket kan kun inneholde rimelige og relevante vilkår med utgangspunkt i den konkrete situasjonen i barnehagen. Barnehagemyndigheten kan stille vilkår for å redusere risikoen for at barna ikke får et barnehagetilbud i samsvar med rammeplanen som følge av lavere pedagogisk bemanning. Barnehagemyndigheten må derfor vurdere hva som er til barnets beste, jf. barnehageloven § 3.

¹⁷ Jf. forskriften § 2, jf. barnehageloven § 25.

¹⁸ Jf. forskriften § 2, jf. barnehageloven § 25.

Observasjoner og vurderinger

Barnehagemyndigheten skriver i egenvurderingen at de vurderer i hver enkelt sak om det er behov for å stille vilkår. I vurderingen ser de blant annet på begrunnelsen for dispensasjon, dokumentasjon på utlysninger, barnegruppens sammensetning og behov, barnehagens bemanning og kompetanse, samt øvrige opplysninger som belyser saken.

Videre skriver barnehagemyndigheten blant annet at vilkårene skal ha en tydelig sammenheng med forholdene i saken, og være egnet til å bidra til at barnehagen kommer i tråd med kravene til pedagogisk bemanning. Barnehagemyndigheten skriver videre at det i tråd med kommunens rutiner kan være aktuelt å stille vilkår knyttet til barnehagens plan for å komme i tråd med normen.

I de mottatte vedtakene stiller barnehagemyndigheten følgende vilkår:

- Sikre oppfyllelse av bemanningsnormen i nevnte tidsperiode.
- Plan for å komme i tråd med pedagogisk bemanning.

Etter vår vurdering er ikke dette relevante vilkår i denne sammenhengen. Vilråene barnehagemyndigheten kan stille ved innvilgelse av en dispensasjon fra pedagognormen er ment å skulle redusere risikoen for at barna ikke får et barnehagetilbud i samsvar med rammeplanen i den perioden dispensasjonen gjelder for. Vilråene som barnehagemyndigheten stiller i vedtakene, er ikke egnet til å påvirke barnehagetilbudet i den aktuelle perioden. Vi kan heller ikke se at barnehagemyndigheten viser en vurdering av hvorfor vilråene er egnet, og det fremgår ikke en barnets beste-vurdering.

Konklusjon

Barnehagemyndigheten fatter ikke vedtak som inneholder rimelige og relevante vilkår hvis de stiller vilkår.

4 Pålegg om retting

Statsforvalteren har konkludert med at kommunen ikke overholder regelverket på alle områder. Vi pålegger kommunen å rette opp følgende:¹⁹

1. Kommunen må behandle søknader om dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder i samsvar med regelverket, jf. forskriften § 3 første ledd, jf. barnehageloven § 25.
 - a) Barnehagemyndigheten må vurdere at det ikke har meldt seg kvalifiserte søkere.
2. Kommunen må behandle søknader om dispensasjon fra pedagognormen i samsvar med regelverket, jf. forskriften § 2, jf. barnehageloven §§ 3 og 25.

¹⁹ Jf. kommuneloven § 30-4, jf. barnehageloven § 54.

- a) Barnehagemyndigheten må fatte vedtak som inneholder rimelige og relevante vilkår hvis de stiller vilkår.

5 Oppfølging av påleggene

Kommunen skal umiddelbart iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket. Kommunen skal redegjøre for hvilke tiltak de har iverksatt og erklære at retting er gjennomført.

Frist for retting er 20.09.2026. Vi avslutter tilsynet når kommunen har sannsynliggjort at regelverksbruddene er rettet.

6 Kommunen har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak.²⁰ Kommunen kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis kommunen klager, må det gjøres innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til kommunen.²¹ Kommunen sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med kommunen, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

Kommunen kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet.²²

Kommunen er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter.²³

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Oslo, 20.05.2026

Katrin Sørlundsengen
tilsynsleder/seniorrådgiver

Sissel Endung Berger
seniorrådgiver

²⁰ Jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b.

²¹ Jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29.

²² Jf. forvaltningsloven § 42.

²³ Jf. forvaltningsloven § 18.

7 Dokumenter

Følgende dokumenter er lagt til grunn for tilsynet:

- Barnehagemyndighetens egenvurdering
- Dispensasjoner med tilhørende dokumentasjon fra barnehagene:
 - Veggli barnehage
 - Rollag barnehage
- Kvalitetsutvikling barnehage i Rollag
- Plan for barnehagemyndighet i Rollag
- Barnehageloven – ansvar og roller
- Tema for tilsyn og oppfølging saker
- Årshjul for administrative oppgaver 2025-2026
- Årsplan – sommerbrev 2025-2026
- Maler for dispensasjon fra pedagognormen og utdanningskravet
- Plan for rutiner for søknad om dispensasjoner med vedlegg
- Rollag kommunes ansettelsesreglement
- Sjekkliste barnehageloven 2024/2025
- Foreldreundersøkelsen 2026
- Barnehagemyndighetens risikovurderinger 2026 – pedagogisk bemanning
- Diverse dokumentasjon/referater fra samarbeidsmøter og samlinger
- Prosedyre bemanning januar 2026

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS

Postboks 325, 1502 Moss | sfospost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/os

